

Nr 126.

Av herr **Borggren**, om skrivelse till *Kungl. Maj:t* angående uppförande å fast stat av viss vid arméns verkstäder eller annorstädes vid armén anställd civilpersonal.

Vid 1914 och 1916 års riksdagar har av hr E. Liljedahl i andra kammaren väckts motion om att de olika regementenas hantverksarbetare skulle uppföras på ordinarie stat. Vid 1918 års riksdag väcktes av undertecknad samma motion, med resultat, att andra kammaren bifallit motionen, under det att första kammaren avslagit densamma . . . Jag tillåter mig därför att ånyo upptaga saken och framställa samma yrkande.

Jämte de vid arméns olika intendenturverkstäder inrättade befattningar, vilka äro upptagna på fast stat, finns en del, såväl i fred som krig erforderliga, vilka upprätthålles genom lejd civil personal, anskaffad med eller utan kontrakt. Personalen är dels en ständig, som alltid kräves för arméns räkning, dels en tillfällig som växlar allt efter arbetets mängd och antalet disponibla yrkeskunniga bland de icke vapenföra värnpliktiga. Såväl statens intresse med hänsyn till dessa arbetares bästa synes kräva, att personalen av den förra kategorin uppföres i fast stat i likhet med de hantverkare, vilka finnas vid regementena samt vid trängens och artilleriets tygverkstäder. Vid våra regementen finnas intendenturverkstäder, som lyda under truppförbandens chef med regementsintendenten som föredragande och förrådsförvaltaren som gemensam verkstadsföreståndare. Verkstäderna omfatta en skomakeri- och en skradderiverkstad, varjämte i mån av behov anordnats sadelmakeri-, snickare-, målare- och smidesverkstäder, beroende dessa sistnämndas tillsättande delvis på tillgång å yrkeskunnigt icke vapenfört manskap. Vid ett regementes verkstäder anställas två förmän, officiellt benämnda tillskärare, en för skomakare- och en för skradda- reverkstaden jämte civila arbetare i den utsträckning som erfordras. Dessa

förmän, som lyda direkt under förrådsförvaltaren, äro alltid behöfliga året om såväl under fred som krig. De böra då uppföras på fast stat, så att de ständigt stå till förfogande för regementets räkning.

Är deras uppgift viktig redan i fred, då ett helt regementes hela reparabla munderingsutrustning passerar genom deras händer, så gäller detta även vid mobilisering, då regementsverkstäderna måste betydligt utvidgas.

Vid 1914 och 1916 års krigstjänstgöring, då nya årsklasser ständigt avlöste varandra och måste skyndsamt utrustas, hade tillskärarna haft ett synnerligen maktpåliggande arbete.

Den enda invändning, som kan tänkas mot uppförandet på fast stat av ovannämnda personal, torde vara den, att en dylik anordning skulle beröva de militära myndigheterna möjlighet att, därest exempelvis en tillskärare visade sig olämplig för sin befattning, skilja honom från densamma. Den invändningen kan ju dock göras mot arméns alla fasta stater. Med införandet av konstitutorial, innan fullmakterhållits, för exempelvis fem år, skulle en god garanti vinnas för erhållande av dugliga personer å dessa viktiga platser. Statssynpunkten bör ju vara den dominerande, liksom också dess eget intresse kräver, att den personal, som ständigt behövs i arméns tjänst, uppföres å fast stat och får sin ålderdom tryggad genom pension.

Då all orättvis lagstiftning bör undvikas, kvarstår intet skäl, varför ovannämnda personal, i motsats till den å fast stat uppförda, ej skall få åtnjuta en tryggad existens förmåner. Ett flertal tillskärare har nu innehaft sina befattningar i 10 à 20 år; för dessa kan vissheten om att få behålla sina platser och på ålderdomen tillförsäkras pension vara betryggande, då det har inträffat, att hantverkare, anställda vid regemente, blivit skilda från sina platser, trots att de haft goda vitsord från sina chefer.

Avlöningarna äro ganska olika vid de skilda regementena, medan arbete och ansvar äro desamma. Bland den personal, det här är fråga om, finns det ingen som har tillfälligt arbete vid armén, utan alla behövas ständigt i försvarets tjänst. Det finns överallt inom tillskärarekåren en livlig önskan att få sin existensfråga löst särskilt med hänsyn till den kommande ålderdomen.

Den 15 december 1915 hölls i Hässleholm ett möte av första arméfördelningens tillskärare, varvid enhälligt beslöts att hos arméförvaltningens intendentsdepartement inlämna, och under år 1918 har till Kungl. Maj:t överlämnats, en skrivelse från förmän och föreståndare vid arméns intendenturverkstäder rörande anställningsvillkoren för samma personal.

I denna skrivelse hemställes hos Kungl. Maj:t om en kungl. propositions framläggande till riksdagen.

Ett uttalande i riksdagen med begäran om utredning skulle påskynda frågans lösning, varvid givetvis även bör prövas, huruvida ej en del befattningar vid arméns centrala intendenturförrådsverkstäder samt vid truppförbanden anställda maskinister jämväl böra uppföras på stat.

På grund av vad jag sålunda har anfört, hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i sådant syfte, att vid arméns verkstäder eller annorstädes vid armén anställd civil personal, som ständigt behövs, såväl i krig som fred, blir uppförd på fast stat, samt att för riksdagen framläggas de förslag, vartill en utredning kan föranleda.

Stockholm den 20 januari 1919.

Lars Borggren.
